

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum 11 juni 2019
Onderwerp Antwoorden Kamervragen over de pilot van Legal Guard en de
overeenkomst met de Raad voor Rechtsbijstand

In antwoord op uw brief van 23 april 2019 deel ik u mee dat de schriftelijke
Kamervragen van het lid Van Nispen (SP) over de pilot van Legal Guard en de
overeenkomst met de Raad voor Rechtsbijstand, worden beantwoord zoals
aangegeven in de bijlage bij deze brief.

De Minister voor Rechtsbescherming,

Sander Dekker

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
2615540

Uw kenmerk
2019Z08308

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Antwoorden Kamervragen van het lid Van Nispen (SP) aan de Minister voor Rechtsbescherming over de pilot van Legal Guard en de overeenkomst met de Raad voor Rechtsbijstand (ingezonden 23 april 2019, nr. 2019Z08308)

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Vraag 1

Herinnert u zich uw eerdere antwoorden op Kamervragen over de start van de pilot consumentenzaken met Legal Guard? 1)

Datum

11 juni 2019

Ons kenmerk

2615540

Antwoord vraag 1

Ja

Vraag 2

Bent u bekend met het WOB-verzoek waarmee een kopie van de overeenkomst tussen Achmea en de Raad voor Rechtsbijstand is verkregen waarover '@strafarresten' informatie op Twitter publiceerde? 2)

Antwoord vraag 2

Ja, hier ben ik van op de hoogte.

Vraag 3

Wat kost deze pilot in totaal en door wie worden deze kosten betaald?

Antwoord vraag 3

De kosten worden door de Raad voor Rechtsbijstand betaald. De totale kosten van de pilot zijn nog niet bekend, aangezien deze net is gestart. Wel heeft de Raad voor Rechtsbijstand in de door haar gesloten overeenkomst Pilot Consumentenrecht 2019-2020 (zie <https://www.rvr.org/binaries/content/assets/rvrorg/informatie-over-de-raad/besluit-wob-verzoek-d.d.-12-april-2019.pdf>) een vergoedingssystematiek met Legal Guard afgesproken, die er als volgt uit ziet:

Met opmerkingen [A1]: De kosten die aan een advocaat worden betaald, worden achteraf betaald, soms na jarenlang procederen. De bedragen die dan betaald worden zijn op basis van forfaitaire bedragen: voorafgesproken bedragen, onafhankelijk van de hoeveelheid werk.
De Raad voor Rechtsbijstand betaalt óók de reclamekosten, kosten van de audit en de "projectkosten". Advocaten mogen al dat soort kosten natuurlijk zelf betalen.

De kosten per zaak zijn als volgt:

- indien de diensten in maximaal 200 zaken worden verleend: € 929,- per zaak;
- indien de diensten in minimaal 201 tot ten hoogste 400 zaken worden verleend: € 703,- per zaak;
- indien de diensten in minimaal 401 tot ten hoogste 600 zaken worden verleend: € 667,- per zaak;
- indien de diensten in meer dan 600 zaken worden verleend: € 626,- per zaak.

Met opmerkingen [A2]: De kosten per zaak zijn dus minimaal € 626 ex BTW. Ook in het geval van werk in module 1 (1 gesprek en 1 (voorbeeld)briefje. Voor dat soort werk wordt aan een advocaat geen toevoeging verleend en wordt nu meestal (gratis) door het Juridisch Loket gedaan.
Heel misschien kan een advocaat een Lichte Advies Toevoeging krijgen. Hij krijgt dan hooguit 2 punten = € 210 ex BTW uitbetaald.

Vraag 4

Kunt u uw antwoord nuanceren dat de klankbordgroep, die de pilot begeleidt, bestaat uit vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties in de consumentensector en de Nederlandse Orde van Advocaten, gelet op het feit dat de Nederlandse Orde van Advocaten zich haastte publiekelijk te melden geen

deelnemer te zijn aan deze pilot (en slechts 1 beleidsmedewerker als waarnemer in de klankbordgroep te hebben), en de Consumentenbond heeft geweigerd zitting te nemen omdat zij de pilot ziet als bezuinigingsmaatregel waarvan onduidelijk is of die leidt tot een betere toegang tot het recht? Wat zegt dit volgens u?

Antwoord vraag 4

De Raad voor Rechtsbijstand heeft verschillende maatschappelijke organisaties benaderd voor deelname aan de klankbordgroep. De Nederlandse Orde van Advocaten heeft aan de bestuurder van de Raad voor Rechtsbijstand laten weten als waarnemer aan de klankbordgroep deel te willen nemen. De Raad heeft ingestemd met deze waarnemersrol.

De Raad voor Rechtsbijstand betreurt het dat de Consumentenbond heeft geweigerd zitting te nemen in de klankbordgroep. Deelname aan de klankbordgroep biedt immers de mogelijkheid om in detail mee te kijken naar de pilot en deze te begeleiden. Daarnaast vraagt het lidmaatschap geen commitment van de leden ten aanzien van de uitkomsten van de pilot of mijn beleidsvoornemens. De Consumentenbond ziet dit anders. De Raad voor Rechtsbijstand respecteert de keuze van de Consumentenbond.

Vraag 5

Is bewust gekozen voor een maximum van 750 zaken vanwege het feit dat de pilot daarmee onder de aanbestedingsgrenzen zou vallen? Waarom wilde u deze pilot per se niet aanbesteden?

Antwoord vraag 5

De besluitvorming over het wel of niet aanbesteden van de pilot valt buiten mijn verantwoordelijkheid. De pilot is tot stand gekomen op initiatief van de Raad voor Rechtsbijstand en wordt onder de verantwoordelijkheid van de Raad voor Rechtsbijstand uitgevoerd. Het is echter juist dat de Raad voor Rechtsbijstand bewust heeft gekozen voor een maximum van 750 zaken. Het doel van de pilot is leerervaring opdoen met een aanbieder van juridische dienstverlening – in casu een rechtsbijstandverzekeraar – die geen deel uitmaakt van het huidige stelsel van rechtsbijstand. Om voldoende, significante data over de werkwijze van deze aanbieder te kunnen genereren, heeft de Raad voor Rechtsbijstand gekozen voor deze omvang van zaken in de pilot.

Vraag 6

Weet u zeker dat het initiatief voor deze pilot bij de Raad voor Rechtsbijstand lag en dit geen idee van Achmea was?

Antwoord vraag 6

Het contact tussen de Raad voor Rechtsbijstand en Achmea loopt al sinds 2016 toen de Raad voor Rechtsbijstand voornemens was om in hun Rechtwijzerapplicatie een platform te bouwen voor huurgeschillen. Dit is toen om diverse redenen niet doorgegaan. De Raad voor Rechtsbijstand heeft het contact met Achmea gehouden om te onderzoeken of er op een andere wijze samengewerkt kan worden rond gestandaardiseerde hulp.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum

11 juni 2019

Ons kenmerk

2615540

Met opmerkingen [A3]: Deze vraag van Van Nispen is niet beantwoord.

Met opmerkingen [A4]: Er is dus bewust gekozen om deze pilot niet aanbestedingsplichtig te maken. Een ander dan Achmea zou eens met dit plan aan de haal kunnen gaan.

Met opmerkingen [A5]: Het is dus een bewuste keuze om de advocatuur uit te schakelen.

Met opmerkingen [A6]: Volgens mij heeft Achmea het contact met het ministerie warm gehouden om zo een voet tussen de deur te krijgen. Jarenlang lobbyen heeft zijn effect gehad lijkt het. Uit een bericht op LinkedIn van een Achmea-bestuurder blijkt dat Achmea op deze manier zijn zichtbaarheid wil vergroten en invloed wil uitoefenen op wet- en regelgeving.

Met opmerkingen [A7]: Het model dat via LegalGuard wordt aangeboden is met zijn 3 modules ook casuïstisch en gaat dus niet op een gestandaardiseerde manier behandeld kunnen worden, lijkt mij.

Gaandeweg is het idee voor een pilot op het gebied van het consumentenrecht ontstaan.

Vraag 7

Waarom vindt u het moeilijk een vergelijking te maken tussen de vergoeding die in deze pilot per zaak is afgesproken en de vergoeding die bij een vergelijkbare zaak aan een sociaal advocaat toekomt? Het klopt toch dat een bedrag van minimaal 626 euro per zaak wordt betaald, ook voor de zaken waarin heel weinig werk verricht hoeft te worden? Ook klopt het toch dat Legal Guard geen aanvullende proceshandelingen hoeft te verrichten en juristen in mag zetten die niet aan dezelfde opleidings- en kwaliteitseisen als sociaal advocaten hoeven te voldoen? Het is toch zo dat Legal Guard de proceskosten wederpartij en buitengerechtelijke incassokosten mag houden terwijl advocaten die procederen op toevoeging die af moeten dragen, en dat Legal Guard het voordeel heeft dat het geld aan het begin van de zaak wordt uitgekeerd terwijl sociaal advocaten daar vaak heel lang op moeten wachten? Erkent u inmiddels dat de vergoedingen aan Legal Guard hoger zijn en dat daarnaast betere voorwaarden gelden dan voor sociaal advocaten in vergelijkbare zaken?

Antwoord vraag 7

De Raad voor Rechtsbijstand betaalt geen forfaitaire vergoeding, maar een tarief op basis van de eerder genoemde staffel (zie antwoord vraag 3). Hierdoor kan ervaring worden opgedaan met een andere manier van bekostigen. De aanname is dat de meeste zaken via module 1 en 2 van het arrangement kunnen worden afgehandeld waardoor de kosten voor een groter volume (van 750 zaken) in beeld kunnen worden gebracht. Dat is een ander uitgangspunt dan de forfaitaire vergoeding en daardoor niet vergelijkbaar. Voor het nieuwe stelsel wil ik onderzoeken hoe er meer voor oplossingsrichtingen kan worden betaald in plaats van forfaitaire uren, zodat de oplossing meer centraal staat. Deze pilot doet daarmee een eerste ervaring op.

Voor wat betreft de opleidingseisen geldt dat de juristen van Legal Guard geen advocaat zijn; zij voldoen dan ook niet aan dezelfde opleidings- en kwaliteitseisen als sociale advocaten. De juristen van Legal Guard moeten voldoen aan de Kwaliteitscode Rechtsbijstand en de door de werkgever gestelde eisen. Bij het nieuwe stelsel wil ik kwaliteitscriteria stellen aan pakketten/oplossingsrichtingen die voor de rechtshulp gelden ongeacht of die wordt verleend door een advocaat.

Wat betreft de proceskosten en buitengerechtelijke incassokosten is het inderdaad zo dat Legal Guard deze kosten mag houden. Het is eveneens juist dat het geld aan het begin van de zaak wordt uitgekeerd. Deze afspraken zijn door de Raad voor Rechtsbijstand in het kader van deze specifieke pilot gemaakt.

Directoraat-Generaal

Met opmerkingen [A8]: Inderdaad vrij gebruikelijke deal als een rechtsbijstandsverzekeraar de kosten moet betalen. Maar waarom geeft de Raad voor Rechtsbijstand alle voorwaarden weg en accepteert zij zomaar de voorwaarden van een commerciële verzekeraar?

Met opmerkingen [A9]: Geen antwoord op deze vraag. De minister laat de sociale advocatuur rustig wegzakken.

Met opmerkingen [A10]: Maar die andere manier van bekostigen, daar heb je toch geen commerciële rechtsbijstandsverzekeraar voor nodig? Veel sociaal advocaten zouden heel blij worden van deze manier van bekostigen. Maar daar wil de Raad voor Rechtsbijstand/overheid niet aan.

Met opmerkingen [A11]: Dit is voor verzekeraars een standaard manier van bekostigen en is dus alleen voor de Raad voor Rechtsbijstand nieuw.

Met opmerkingen [A12]: Natuurlijk is dat heel goed vergelijkbaar, maar de wil ontbreekt om op een eerlijke en open manier de feiten met elkaar te vergelijken.

Met opmerkingen [A13]: Hier zitten waren rare kronkels in de gedachtengang van de minister. Allereerst lijkt al vast te staan dat er een nieuw stelsel moet komen. Er blijkt nog nergens uit dat het huidige stelsel voor de rechtzoekende niet goed werkt. Ten tweede wil hij onderzoek doen ten behoeve van een nieuw stelsel. Er gaat dus naar conclusies gewerkt worden. Het doel moet zijn meer "oplossingsrichtingen". Als je goed bekijkt welke werkzaamheden LegalGuard in het vooruitzicht stelt (de 3 modules), dan zie je dat er helemaal niets veranderd ten opzichte van de werkzaamheden die traditionele advocaten verrichten: het blijft casuïstisch werk. Alleen nu gaan ook de belangen van een verzekeraar meespelen: module 3 zal sterk worden afgeraden (want die gaat de verzekeraar geld kosten).

Met opmerkingen [A14]: Dat is een valse vergelijking. Advocaten worden niet betaald voor hun forfaitaire uren, maar voor de juridische werkzaamheden (hoe uitgebreid ook) op basis van een forfaitaire vergoeding. Voor die forfaitaire vergoeding is de advocaat verplicht een procedure helemaal tot het eind toe te volbrengen. Als de werkzaamheden kwalitatief onder de maat zijn, kan er tuchtrechtelijk geklaagd worden, De oplossing bij LG staat dus helemaal niet meer centraal dan bij een advocaat. Te verwachten is dat bij LG centraal staat om de zaak zo snel mogelijk af te sluiten, omdat het anders meer kosten gaat opleveren.

Met opmerkingen [A15]: Die bestaan niet, zoals collega Bügel al heeft aangetoond. De juristen zijn niet en komen niet in dienst van LegalGuard, maar zijn juristen van Achmea Rechtsbijstand.

Met opmerkingen [A16]: Hier wordt dus aangekondigd door de minister dat de lat een heel stuk verlaagd gaat worden voor de juristen in het nieuwe stelsel. Gaat die lat dan ook voor advocaten verlaagd worden? Op welke manier is de rechtzoekende erbij gebaat dat de lat verlaagd wordt? Waarom is er de afgelopen jaren dan voortdurend gehamerd op het verbeteren van de kwaliteit en opleidingen van de advocaat?

Met opmerkingen [A17]: Het is op zijn minst verbazend te noemen dat Achmea zijn voorwaarden aan de Raad voor Rechtsbijstand kan opleggen. Achmea is juist de partij die deze pilot graag wil uitvoeren. Daar mag dan toch wat tegenover staan? Nu krijgt hij maximaal 750 zaken in de schoot geworpen. Een medewerker van Achmea (nu) lost ongeveer 320 zaken per jaar op...

Vraag 8

Wat moet een rechtszoekende doen als het werk voor Legal Guard erop zit na het opstellen van één processtuk en één zitting, maar de zaak nog niet is afgerond? Moet dan alsnog een advocaat worden ingeschakeld en wat betekent dat dan voor de vergoeding voor de rest van het werk?

Antwoord vraag 8

De Raad voor Rechtsbijstand stelt zich op het standpunt dat burgers die aan de pilot deelnemen geen nadeel mogen ondervinden door deelname aan de pilot. Mocht een zaak niet kunnen worden afgerond binnen de dienstverlening van Legal Guard, dan kan de burger zich tot de Raad voor Rechtsbijstand wenden voor een reguliere toevoeging.

Vraag 9

Waarom vindt u het gerechtvaardigd dat rechtszoekenden bij sociaal advocaten hogere eigen bijdragen moeten betalen dan in deze pilot? Begrijpt u de opmerking dat dit een vorm van 'concurrentievervalsing' is?

Antwoord vraag 9

De Raad voor Rechtsbijstand heeft deze lagere bijdrage bepaald om deelname aan de pilot te stimuleren. De werkwijze in de pilot is ook voor rechtzoekenden iets nieuws en daarmee minder vertrouwd. De lagere eigen bijdrage is bedoeld om mensen te prikkelen om mee te doen met de pilot. Een dergelijke bepaling is mogelijk in de Wet op de rechtsbijstand. Ik verwijs u naar artikel 4 van het Besluit toevoeging mediation waarin ook voor mediation een dergelijke prikkel bestaat. De lagere bijdrage geldt in dit geval specifiek voor deze pilot en is daarom geen 'concurrentievervalsing'. Het staat de rechtszoekende in een consumentengeschil vrij om deel te nemen aan de pilot of voor een reguliere toevoeging te kiezen.

Vraag 10

Kunt u uw antwoord op vraag 7 (1) nog eens bekijken, waarin u stelt dat de normen en eisen aan de juristen van Legal Guard gelijk zijn aan die voor advocaten werkzaam in de sociale advocatuur? Erkent u dat advocaten onder tuchtrecht staan en aan veel meer opleidings- en kwaliteitseisen gebonden zijn? Zo ja, waarom schrijft u dat dan niet op? Zo nee, kunt u aantonen dat de normen en eisen voor de juristen van Legal Guard hieraan gelijk zijn?

Antwoord vraag 10

U heeft gelijk dat advocaten onder tuchtrecht staan en de juristen bij Legal Guard die geen advocaat zijn, niet. Voor advocaten die in dienst zijn van Achmea gelden de Advocatenwet en tuchtrechtelijke gedragsregels.

Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum

11 juni 2019

Ons kenmerk

2615540

Met opmerkingen [A18]: Nou breekt mijn klomp. Dus als LegalGuard de zaak niet heeft kunnen schikken en wel proceshandelingen heeft verricht, mag een advocaat het afmaken op basis van een toevoeging? Dat levert dus op dat LG helemaal geen moeite meer zal doen om in module 3 enig werk van niveau te verrichten. Het eerste processtuk is met lange tanden gemaakt, de eerste zitting is gedaan en dan is de zaak klaar voor LG. Een advocaat mag vervolgens het reparatiewerk gaan verrichten. Elke wederpartij die weet dat LG na het 1^e processtuk/1^e zitting de handdoek in de ring gooit gaat natuurlijk nooit een zaak schikken.

Met opmerkingen [A19]: Een perverse prikkel op pegels. Niet op kwaliteit. De prikkel lijkt mij bovendien in strijd met de wet. LG is geen mediator en valt dus niet onder de uitzondering van art. 4 Besluit toevoeging mediation. We hebben het hier over consumentenzaken, waar de rechtzoekende vaak al niet zo'n brede beurs heeft. De geschetste keuzevrijheid is dus puur theoretisch. Op kwaliteit wordt niet gekozen of gestuurd. De rechtzoekende zit straks met de brokken.

Met opmerkingen [A20]: Als een rechtzoekende naar LG wordt gedirigeerd voor deze pilot, bespaart de Raad voor Rechtsbijstand zich een toevoeging. Dat is expliciet zo door de Raad voor Rechtsbijstand gesteld. Er zijn dus voor de sociale advocatuur 750 zaken minder die doorgestuurd worden. Dat is dus wel concurrentie.

Met opmerkingen [A21]: Op dit deel van de vraag wordt geen antwoord gegeven.

De juristen van Legal Guard voldoen, voorzover van toepassing, aan de Kwaliteitscode Rechtsbijstand. Daarnaast heeft de Raad voor Rechtsbijstand in haar overeenkomst met Achmea serviceafspraken opgenomen over de dienstverlening van Legal Guard. Wat betreft klachten, klantsignalen en geschillen wordt de interne procedure van Achmea gehanteerd. De klachtenprocedure voldoet tenminste aan de Kifid-richtlijnen interne klachtprocedure. De Tuchtraad Assurantiën toetst bij klachten het handelen en/of nalaten van de rechtsbijstandsverzekeraar onder meer aan de Kwaliteitscode Rechtsbijstand.

Vraag 11
Waarom heeft de Raad voor Rechtsbijstand in deze overeenkomst de inspanningsverplichting op zich genomen om deze pilot zichtbaar te ondersteunen, te promoten en waar mogelijk van alle vormen van aandacht te voorzien? Waarom kan Achmea niet voor zichzelf reclame maken?

Antwoord vraag 11
Om voldoende significante data voor een evaluatie te genereren, is het van belang dat er voldoende zaken in de pilot worden behandeld. De Raad voor Rechtsbijstand heeft daarom de inspanningsverplichting op zich genomen om de pilot zichtbaar te ondersteunen. De Raad voor Rechtsbijstand wil via het Juridisch Loket, Rechtwijzer.nl en door het informeren van ketenpartners bekendheid voor de pilot genereren. Afhankelijk van de instroom van zaken behoudt de Raad voor Rechtsbijstand zich het recht voor om andere middelen in te zetten. Daarbij laat de Raad voor Rechtsbijstand weten dat niet gedacht moet worden aan commerciële reclamecampagnes.

Vraag 12
Waarover is precies geheimhouding tussen Legal Guard en de Raad voor Rechtsbijstand afgesproken?

Antwoord vraag 12
Er is geheimhouding afgesproken over de vaste projectkosten en gegevens die herleidbaar zijn tot personen werkzaam bij de Raad voor Rechtsbijstand en Legal Guard, of betrokken bij de pilot.

Vraag 13
Kunt u deze vragen afzonderlijk beantwoorden?

Antwoord vraag 13
Ja.

1) Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2018-2019, nr. 2325.

2)
<https://twitter.com/strafarresten/status/1118795250682802176>

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Juridische en
Operationele
Aangelegenheden

Datum
11 juni 2019

Ons kenmerk
2615540

Met opmerkingen [A22]: Mist de minister nu volledig dat het verdienmodel van LG erin zit dat waarschijnlijk zo laag mogelijk gekwalificeerde juristen worden ingezet, tegen zo min mogelijk kosten, om een maximaal rendement te halen?
Voor die minstens € 500.000 zou ik ook een paar hbo-juristen aan tafel kunnen zetten om (1 telefoontje en 1 voorbeeldbriefje) het werk te doen.

Met opmerkingen [A23]: Zou de Raad voor Rechtsbijstand dan ook voor de advocatuur reclame willen gaan maken aub? De minister doet alsof het belang van deze pilot alleen bij de Raad voor Rechtsbijstand ligt. Achmea heeft jaren gelobbied om het zover te krijgen en heeft dus zelf enorm belang om een voet tussen de deur te krijgen. Daar mag Achmea dan toch ook zelf in investeren?

Met opmerkingen [A24]: Dat is wel in de overeenkomst vastgelegd.

Met opmerkingen [A25]: Dit klopt niet. De geheimhoudingsclausule betreft de hele inhoud van de overeenkomst tussen LG/Achmea en de Raad voor Rechtsbijstand. Ik denk dat hun juristen de Wob uit het oog waren verloren. Alleen in onderling overleg mag naar buiten worden getreden over de inhoud van deze overeenkomst.